

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της Προσθήκης στην Πολυμερή Συμφωνία Αρμόδιων Αρχών για την Αυτόματη Ανταλλαγή Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών και τροποποίηση του ν. 4428/2016»

Ι. Γενικές Παρατηρήσεις

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε τρία (3) Μέρη και αποτελείται από επτά (7) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, σκοπός του παρόντος είναι: αφενός, με το Μέρος Α΄, η κύρωση της Προσθήκης στην Πολυμερή Συμφωνία Αρμόδιων Αρχών (Π.Σ.Α.Α.) για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), που υπεγράφη από την Ελληνική Δημοκρατία μέσω σχετικής Δήλωσης στις 19 Νοεμβρίου 2024, και, αφετέρου, με το Μέρος Β΄, η τροποποίηση του Παραρτήματος Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α΄ 190), το οποίο ενσωματώνει το Κοινό Πρότυπο Αναφοράς (ΚΠΑ), σύμφωνα με την αναθεώρησή του από τον ΟΟΣΑ το 2023, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της διεθνούς διοικητικής συνεργασίας και της προσαρμογής στις απαιτήσεις του Πλαισίου Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων.

Το Μέρος Α΄, υπό τον τίτλο «Κύρωση της Προσθήκης στην Πολυμερή Συμφωνία Αρμόδιων Αρχών για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών», αποτελείται από ένα (1) άρθρο, τη Δή-

λωση και το Προοίμιο της υπό κύρωση Συμφωνίας, και τα δύο (2) Τμήματά της. Με το άρθρο πρώτο κυρώνεται και αποκτά την ισχύ που ορίζει η παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος η Προσθήκη στην Π.Σ.Α.Α. για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών του ΟΟΣΑ, που υπεγράφη από την Ελληνική Δημοκρατία μέσω σχετικής Δήλωσης στις 19 Νοεμβρίου 2024. Με το Προοίμιο της υπό κύρωση Συμφωνίας προσδιορίζεται ο σκοπός της, ο οποίος αφορά, μεταξύ άλλων, την προσαρμογή του ΚΠΑ Π.Σ.Α.Α. στις επικαιροποιήσεις του 2023, με στόχο την ενίσχυση της διεθνούς φορολογικής συμμόρφωσης μέσω της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών. Με το Τμήμα 1 προστίθενται πληροφοριακά στοιχεία που πρέπει να ανταλλάσσονται αναφορικά με τους δηλωτέους λογαριασμούς άλλης Δικαιοδοσίας. Με το Τμήμα 2 τίθενται οι γενικοί όροι εφαρμογής της παρούσας Προσθήκης, σύμφωνα με τους οποίους αυτή ισχύει για τις αρμόδιες αρχές που την έχουν υπογράψει, και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ΚΠΑ Π.Σ.Α.Α. Επιπλέον, οι αρμόδιες αρχές δεσμεύονται να παρέχουν στη Γραμματεία Συντονιστικού Οργάνου τις αναγκαίες επικαιροποιημένες κοινοποιήσεις του ΚΠΑ Π.Σ.Α.Α. κατά την υπογραφή της παρούσας Προσθήκης ή το συντομότερο δυνατόν μετά από αυτήν.

Το Μέρος Β΄, υπό τον τίτλο «Κοινό Πρότυπο Αναφοράς – Τροποποίηση του Παραρτήματος Ι του Άρθρου Τρίτου του Ν. 4428/2016», αποτελείται από πέντε (5) άρθρα. Με το άρθρο δεύτερο τροποποιούνται οι Ενότητες Α και Γ του Τμήματος Ι του Παραρτήματος Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α΄ 190), και προστίθεται Ενότητα ΣΤ στο ίδιο Τμήμα, σχετικά με τις γενικές απαιτήσεις υποβολής στοιχείων. Με το άρθρο τρίτο τροποποιείται η περ. β) της παρ. 2 της Ενότητας Α του Τμήματος VI του Παραρτήματος Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α΄ 190), σχετικά με τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας, προκειμένου να προσδιορίζονται τα Ελέγχοντα Πρόσωπα Δικαιούχου Λογαριασμού νέων λογαριασμών από τα Δηλούντα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα. Με το άρθρο τέταρτο προστίθεται Ενότητα ΑΑ στο Τμήμα VII του Παραρτήματος Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α΄ 190), η οποία θεσπίζει ειδικές διαδικασίες επιμέλειας, εφαρμοστέες σε περίπτωση αδυναμίας Δηλούντος Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος να εξασφαλίσει εγκαίρως αυτοπιστοποίηση νέου λογαριασμού. Με το άρθρο πέμπτο τροποποιείται το Τμήμα VII του Παραρτήματος Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α΄ 190) και προστίθενται νέοι ορισμοί. Με το άρθρο έκτο προστίθεται το Τμήμα Χ στο Παράρτημα Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α΄ 190), το οποίο περιλαμβάνει μεταβατική διάταξη σχετικά με την υποχρέωση των Δηλούντων Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων να υποβάλλουν πληροφορίες για δηλωτέ-

ους λογαριασμούς που τηρούνται κατά την 31η Δεκεμβρίου 2025, μόνον εφόσον οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες στα ηλεκτρονικά δεδομένα που τηρεί το Δηλούν Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα, για περιόδους αναφοράς έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

Το Μέρος Γ΄, υπό τον τίτλο «Εναρξη Ισχύος», αποτελείται από το άρθρο έβδομο, με το οποίο ορίζεται ότι η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και της Προσθήκης που κυρώνεται, από την πλήρωση των προϋποθέσεων των παρ. 1 και 2 του υπ' αριθμ. 2 Τμήματός της. Το Μέρος Β΄ του παρόντος τίθεται σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2026.

Β. Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων («διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)). Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη συντακτικού συντονισμού, και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163).

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36 του Συντάγματος, για την κύρωση των διεθνών συνθηκών απαιτείται έγκριση της Βουλής με τυπικό νόμο. Ειδικότερα, με την ως άνω ρύθμιση ορίζονται τα εξής: «[ο]ι συνθήκες για εμπόριο, φορολογία, οικονομική συνεργασία και συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις, και όσες άλλες περιέχουν παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, τίποτε δεν μπορεί να οριστεί χωρίς νόμο, ή οι οποίες επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες, δεν ισχύουν χωρίς τυπικό νόμο που τις κυρώνει». Ο όρος «επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες» ερμηνεύεται ως αναφορά σε διεθνείς συνθήκες των οποίων η εφαρμογή συνεπάγεται άμεση οικονομική ή θεσμική επιβάρυνση για τους πολίτες, είτε σε ατομικό επίπεδο είτε ως μελών ορισμένων κοινωνικών ή επαγγελματικών κατηγοριών (βλ. Εμμ. Ρούκουνα όπ. π., σελ. 89). Ο κυρωτικός νόμος πρέπει να έχει τη μορφή τυπικού νόμου, ο οποίος ψηφίζεται, εκδίδεται και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του Συντάγματος.

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι με την ψήφιση του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωσή της στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας και, αφετέρου, ε-

ντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικά, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91, και του ιδίου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, 2021, σελ. 42-43, Αγγ. Γιοκάρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 83, Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Θεωρία των πηγών, παρ. 44. Βλ., όμως, και Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163 επ. και 168 επ., κατά τον οποίο ο κυρωτικός νόμος δεν αποτελεί ταυτόχρονα και εξουσιοδότηση ή συγκατάθεση για την επικύρωση).

Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της συνθήκης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων που η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενες επιφυλάξεις και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί του Πίνακα Περιεχομένων

Στον τίτλο του Μέρους Β΄ πρέπει να γίνει ορθή αναφορά στον ν. 4428/2016 αντί για «ν. 4428/20216».

III. Παρατηρήσεις επί των τίτλων

Παρατηρείται ότι σε ορισμένους τίτλους άρθρων, λόγου χάριν στους τίτλους του άρθρου τέταρτου και του άρθρου έκτου, γίνεται χρήση οριστικών άρθρων, ενώ αυτά παραλείπονται στους λοιπούς τίτλους. Για λόγους συντακτικής και υφολογικής αρτιότητας, πρέπει να ακολουθείται ο ίδιος τρόπος σύνταξης σε όλους τους τίτλους των άρθρων.

Επιπλέον, στον τίτλο του άρθρου τέταρτου γίνεται αναφορά σε «ειδικούς

κανόνες δέουσας επιμέλειας». Ωστόσο, παρατηρείται ότι τόσο στο κείμενο της Π.Σ.Α.Α. όσο και της υπό κύρωση Προσθήκης γίνεται λόγος για «διαδικασίες δέουσας επιμέλειας». Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και ορολογικής συνέπειας, είναι ορθό να χρησιμοποιηθεί και στον τίτλο του άρθρου τέταρτου ο όρος «διαδικασίες δέουσας επιμέλειας».

IV. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου δεύτερου

Η περ. δ) της παρ.1 του άρθρου δεύτερου πρέπει να αναδιατυπωθεί, με την προσθήκη της λέξης «από» μετά από τη λέξη «μετά», ως εξής: «μετά από την παρ. 6, προστίθεται παρ. 6Α και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η Ενότητα Α διαμορφώνεται ως εξής (...)».

Στην περ. α) της παρ. 5 της Ενότητας Α, η οποία τροποποιείται βάσει της παρ. 1 του άρθρου δεύτερου, πρέπει η αναφορά σε «(...) συνολικό ακαθάριστο ποσό λοστών εισοδημάτων (...)» να αναδιατυπωθεί, ως εξής: «(...) συνολικό ακαθάριστο ποσό λοιπών εισοδημάτων (...)».

2. Επί του άρθρου τρίτου

Η περ. β) του άρθρου 3 πρέπει να αναδιατυπωθεί, με την προσθήκη της λέξης «από» μετά από τη λέξη «μετά», ως εξής: «μετά από τις λέξεις (...)».

3. Επί του άρθρου πέμπτου

Στην παρ. 3 του άρθρου πέμπτου, με την οποία τροποποιείται η παρ. 7 της Ενότητας Α του Τμήματος VIII του Παραρτήματος Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α' 190), πρέπει να τεθεί είτε κόμμα είτε το διαζευκτικό «ή» μεταξύ των λέξεων «μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών» και «εταιρικά δικαιώματα», και των λέξεων «καταπιστεύματα» και «γραμμάτια», προκειμένου να αποσαφηνισθεί η μεταξύ τους σχέση.

Στην παρ. του άρθρου πέμπτου, πρέπει να τεθούν εισαγωγικά («) πριν από την περ. εα).

4. Επί του άρθρου έβδομου

Με το άρθρο έβδομο ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος. Για λόγους συντακτικής αρτιότητας, η διάταξη πρέπει να αναδιατυπωθεί, ως εξής: «Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και τη θέση σε ισχύ της Προσθήκης, που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων των παρ. 1 και 2 του υπ' αριθμ. 2 Τμήματός της».

5. Λοιπές Παρατηρήσεις

Παρατηρείται ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι υπό τροποποίηση Ενότητες του Παραρτήματος Ι του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α' 190) φέρουν τόνο, (λ.χ., Ενότητα Α', Ενότητα Γ'), ενώ, σε άλλες περιπτώσεις, ο τονισμός παραλείπεται. Για λόγους συντακτικής συνέπειας, πρέπει να ακολουθείται ενιαίος τρόπος τονισμού.

Αθήνα, 28 Ιανουαρίου 2026

Η εισηγήτρια

Σοφία Γαλάνη

Επιστημονική Συνεργάτις

Επίκουρη Καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρηγόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Ομότιμος Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών